



# כולל רב פעלים "בן איש חי"



בית כנסת קיבוץ גלויות  
נוסד 1975 רז"ה האזנים זיג"ר 5 ראשלי"צ



בראשות הרח"ג הנזן קבלן שליט"א  
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

**מפטירין: "הדבר אשר היה"**  
מברכין החודש (אדר) (ששי, שבת)  
המולד: ליל שישי בשעה 19:02  
**משנכנס אדר מרבין בשמחה!**

**מִשְׁפָּטִים**

הדלקת נרות: 17:12  
מוצאי שבת: 18:10  
מוצאי שבת ר"ת: 18:46

## הבעיה הפלשתינית

התורה אומרת שהצלחה מהירה, כיבוש קל, בעיות שנפתרות מיידית, ללא צורך בהתמודדות, מגבירה את החייתיות של האדם, את השפלות וחוסר הסבלנות.

המקובלים גם אומרים במפורש שהכלל הזה נכון לא רק בכיבוש הארץ, אלא בכל פסגה שאדם מנסה לכבוש, ואפילו בפסגות רוחניות, כמו לחזור בתשובה, או ללמוד לא לכעוס, או כיצד יותר לחייך לעולם, לא משנה מה האדם רוצה, הכלל הוא, אם זה קשור לה', מעט מעט אגרשנו מפניך,

למה????? למה זה לא יכול לבוא בקלות? מה רע, מה כזה נורא שאת הדברים הרוחניים נקבל בלי עבודה?

והתשובה היא כי אפילו אור רוחני אם הוא מגיע בלי עבודה, מחזק את החייתיות שבאדם.

כי מודל החייתיות הוא האינסטינקטים, דברים שנעשים מתוך אינסטינט מהיר, מחזקים את המודל הזה, חוסר יכולת שלנו להמתין, לסבול להתאפק קצת מעבר, עצם ההרגשה שאני לא צריך להתמודד עם שום בעיה, הכול נפתר לי תיק תק, אני לא צריך לחכות ולו שניה כדי להשיג את מבוקשי, מחזק את היצר המהיר הלא חושב שבאדם, מחזק את החייתיות שבי, מאבד את האנושיות שבי...

אם אתה מחפש את הרוחניות האמיתית, אז היא קודם כל היכולת לעבוד על דברים לאט זה לא בא ברגל, זה מצריך עבודה זה תהליך, וזה "מעט מעט".

הרוחניות האמיתית, היא היכולת לעבוד על דברים, אנושיות כהפך מחייתיות קשורה דווקא ל"מעט מעט". ביכולת של האדם. להתאפק, לשלוט על עצמו. לחשוב על הדברים, להשקיע את הכוחות היום כדי לקצור בעתיד זו מהות האנושיות והמהות של המצווה הראשונה של ה', שהניח את האדם בגן עדן, לעובדה ולשומרה, כלומר לא להשיג את טרפו כמו החיות, אלא מתוך עבודה ושמירה,

אז א. אנא הודיעו לשר החוץ שלא יהיה לחוץ ב. גם אתה אל תהיה לחוץ מכל החיות שמסתובבות בחוץ, בואו נזכור תמיד לעצמנו, שכל הצלחה תלויה ביכולת שלנו, להרגיע את החיות שמשתוללות בתוכנו, בהצלחה!! (הרה"ג זיג"ר אריאל שליט"א)

כולם נורא דואגים לנו, ומחפשים כיצד לפתור את הבעיה הפלשתינית, שר החוץ של ממשלת ארצות הברית, מוסר נפש למעננו, מדיר שנה מעינינו ומכתת את רגליו, רק למען פתרון הבעיה הזו. ועוד היד נטויה,

אבל כבר בפרשה שלנו, ה' מודיע לבני ישראל שזה לא הולך להיפתר מהר, הוא אומר מראש עוד לפני שאנחנו בכלל מתחילים להיכנס לארץ, תדעו שהולך להיות מסובך, ולהרבה זמן נא להודיע לאנשי שלום עכשיו,

וכך ה' אומר, מעט מעט אגרשנו מפניך, לא תוכל כלותם מהר, פן תרבה עליך חית השדה. אז הנה לא רק שה' מודיע מראש שזה הולך להיות ארוך, הוא אפילו דואג לספק לנו הסבר למרות שהוא לא ממש חייב הוא מסביר למה? מה הסיבה לסבל הזה? למה אי אפשר לגמור את זה מהר? התשובה של ה', פן תרבה עליך חית השדה!

דווקא ההסבר של הפסוק סיבך אותי, חיות הם לא הבעיה שלנו, הגרועות שבחיות אינם מגיעים לשפל, שאליו מגיעים חיות האדם האלה, שלמה המלך ממליץ בחום, לפגוש דב שכול, ולא להיפגש עם אנשים מן הסוג הזה, כולנו מוכנים בחפץ לב שבמקום עזה יהיה ספארי גדול, חיות ניתן לסגור והם לא יזרקו עליך טילים מעל הגדר של הספארי, לחיות יש הרבה פתרונות, ובלי קשר לפתרונות, כל העולם מסכים, שחיית האדם היא האימה שבחיות,

על פי המקובלים, מילות הצופן, "חית השדה" מרמזות על הנחש הקדמוני, הלא הוא יצר הרע שעליו נאמר, והנחש היה ערום מכל "חית השדה" כלומר הוא הגרוע שבחיות השדה ומסמל את כולם, ואם הוא יתגבר על האדם אם המידות הלא טובות, המתהלכות בנפש האדם יעלו ויתגברו עליו, החייתיות תלך ותתגבר, עליו, זה האסון הגדול ביותר ממנו צריך להיזהר!!! החשש הוא, פן אתה עצמך תהפוך לחיה,

התשובה של המקובלים בעצם אומרת, שאם אתה מבין שאויבים חיות אדם זו הבעיה, אז דע לך שאם אתה עצמך הופך לחית אדם זו בעיה זו בעיה כפולה ומכופלת, האויב הכי גרוע של האדם זה הוא עצמו. אם אתה מאבד מהאנושיות שלך, זה ורק זה הגרוע מכל, וזו כוונת הפסוק, פן תרבה עליך חית השדה,

## "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, כי תקנה עבד עברי":

בעניני בין אדם לחבירו ישנם הרבה הלכות. בפרשתינו יש הרבה הלכות "נחמדות" יותר מאשר "עבד עברי" הנמכר מחמת שהוא גנב ואין לו כסף להשיב. למשל יש מצוה בפרשה "אם כסף תלווה את עמי" - לאדם יש גמ"ח (-גמילות חסדים) והוא מלווה לאחרים ממוון או חפצים אחרים. או למשל פרשת "שומר חנם" - שמפקידים אצלו כסף או נכסים ואינו לוקח על זה שכר, בחינם!... אם כן נשאלת השאלה - מדוע התורה החליטה לפתוח את פרשת המשפטים בענין "עבד עברי"? מדוע לפתוח את הפרשה דווקא עם גנבים?

והתשובה: יש לאדם שני בנים, בן אחד חכם, יושב ומשקיע בלימודים. ובן שני "גנב"... על מי האבא חושב כל היום? על הגנב! ומדוע? והרי האבא יכול להסתכל על חצי הכוס המלאה? והאב יענה: נכון, אבל מה יהיה עם הבן הגנב?

אף ה' כשבא ללמד את כלל ישראל דיני משפטים, דבר ראשון האבא בשמים אומר: מה יהיה עם הגנב? הלא הוא בן שלי! דבר ראשון צריך לדאוג לחינוך הולם ומתאים, כדי להחזיר את הבן הטועה והמסכן לדרך הישר!

ולכן אנו רואים בפרשה "כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה". מה ההבדל אם הגנב לוקח שור או שה? כאשר הגנב גונב בהמה דקה, הבהמה אינה יכולה לרוץ מהר והוא נאלץ לסחוב אותה על כתפיו. אבל שור או פרה או כל בהמה גסה אחרת מושכו אחריו והיא הולכת במרוצה. ומאחר שבסחיבת השה הוא כבר התבזה התורה אומרת שישלם רק פי ארבע ולא פי חמש. ומה ההגיון אומר. מה איכפת לנו אם הגנב הולך את הבהמה או סחב אותה? האם מישוהו ביקש ממנו לסחוב? מי ביקש ממנו לגנוב? היכן בעולם נמצא שופט שיאמר שיש להפחית את עונש הגנב כיון שבמהלך גניבתו התבזה קצת? התשובה: אם השופט אבא של הגנב הוא ודאי יחפש כל זכות להקל מהעונש... והאבא של הגנב הוא האבא שבשמים! ולכן התורה מפחיתה מעונשו של גונב השה.

"אם כסף תלווה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנושה": מדיני התורה שאסור למלווה להתראות אצל הלווה ולהלחיצו לשלם החוב, אמר ר' שמשון רפאל הירש זצ"ל בעולם הגדול הלווה הוא זה שמתחבא מהמלווה שלא יראנו, אבל בדיני תורת ה' על המלווה להתחבא מהלווה, שלא תהיה לו הרגשה קשה כשיפגשו.

"כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע": אומר רבי משה פיינשטיין זצ"ל: ה"נעשה" הוא דבר מתמשך לכל הדורות, לעשות מה שציוה ה' בתורה, אבל יש לדעת שגם ה"נשמע" הוא דבר שנמשך לדורות, לשמוע בקול חכמי התורה שבכל דור, שאומרים לנו איך לעשות ואיך לנהוג על פי מה שכתוב בתורה, ולא יחליט כל אחד כאוות נפשו איך שהוא מבין את הכתוב בתורה, וכך ינהג, כי על ידי כך עלול מאד לעשות את היפך רצון ה'.

בספר "שם משמואל" להגאון מסוכצ'וב זצ"ל כתוב לבנו: עיקר היהדות להיות האדם בטל לדעת התורה וחכמיה ואפילו שיאמר לך על שמאל שהוא ימין, וזה שהאדם מבטל דעתו לדעת תורה מכופף אזניו לשמוע דברי חכמים, הוא שווה יותר מהכל!

"ואשר לא צדה והאלוקים אינה לידו": לכאורה ראינו בפרשתנו שאדם אשר הרג בשוגג צריך לנוס לעיר מקלט, וכידוע מתחבא שם עד שיפטור מן העולם הכהן הגדול, וראינו שיש חיוב לתלות שלטים בדרך המורים לאיזה כיוון נמצאה עיר מקלט. נשאלת השאלה לעניין ביכורים שמעלים לבית המקדש לא ראינו שמצוי שחייבים לשים שלטים להודיע הדרך לבית המקדש א"כ למה גבי עיר מקלט כן חייבו חכמים לשים שלטים בדרך?

אלא התירוץ הוא כזה: כשאדם הולך עם הטנא בידו ורוצה לעלות לבית המקדש שואל הוא את האנשים היכן הוא בית המקדש? עונים לו: וכי מה הצורך שלך בבית המקדש? עונה להם להביא ביכורים באתי... יוצא פרסום בין האנשים על דברי מצווה... אבל גבי הנס לעיר מקלט אין צורך לפרסם את הנושא א"כ לכן חייבו לשים שלטים...

"עין תחת עין": בפסוק מוזכר ארבעה איברים עין שין יד ר'גל, שזה ר"ת "עשיר". אדם צריך להרגיש עשיר שיש לו איברים אלו שלמים שקיבל מהקב"ה, ולא יתלונן על מה שחסר לו אלא יודה תמיד על מה שיש לו. (רבנו אפרים)

"רק שבתו יתן ורפא ירפא": הרה"ק ר' משה אריה פריינד זי"ע רבה של ירושלים היה מספר בשבחם של האנשים הפשוטים מהדורות שעברו, וכך סיפר בעירו בוניאד היה גר יהודי פשוט אופה העיר מחסידיו של התורת חיים, בערב שבת קודש אחת שלח לומר לרב העיר שישלחו אליו עשרה אנשים משום שמתכוון הוא להחזיר את נשמתו ליצרו. כשמוע הרב דיבורים אלו מפי השליח אסף עשרה אנשים ועלה איתם לביתו של האופה, ורצו לגשת למיטת חוליו, אך- מה מאוד השתוממו לראות בהיכנסם אל הבית והנה האופה עומד ליד התנור ומוציא חלות לכבוד שבת.

אמר לו הרב מדוע קראת אותנו, וכי לצחק ממני אתה אומר, ענה לו האופה בתמימות באמרו וכי משום שאני צריך להיפרד מהעולם הזה אשאיר אתכם ללא חלות לשבת? לכן הואילו נא להמתין לי מעט עד שאגמור להוציא את החלות מן התנור ואז אפרד, ואכן כך היה, כשגמר את מלאכתו, נכנס בניחותא לתוך מיטתו, אמר שמע ישראל בכוונה, והחזיר את נשמתו ליצורה.

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם": המגיד מדובנא זצ"ל המשיל משל לכפרי אחד שהתפאר לפני בן עיר גדולה וטען לו, אצלכם בעיר יש הרבה חולים והרבה רופאים, אצלנו בכפר, אין רופא אחד וכמעט אין חולים! ענה לו בן העיר תראה, אצלנו חולי כולל כל שיעול קטן, הצטננות, חום קל, על כל דבר דורשים ברופאים, אבל אצלכם בכפר עד שבאים לרופא הוא רק במקרים חמורים, ולרוב אין כבר בשביל מה לקראו לרופא...

הנמשל הוא: משפטי ודיני התורה כל כך מרובים, הלכות רבות המקיפות כל תחום ושטח בחיים, כמו דיני היזק ראייה, הלבנת פנים, מתכבד בקלון חבירו, אבק לשון הרע, הסגת גבול וכהנה למאות, כי התורה הקדושה דורשת מיהודי שיתנהג בצורה הכי אנושית והכי מרוממת, ויהיה רגיש לכל פגיעה הכי קלה בזולתו, אבל אצל אומות העולם, עד שבאים אל השופט הוא רק על מקרים חמורים של רציחה וגניבה בהיקף גדול.

ובספר "אמרי בינה" להרב ויינשטיין זצ"ל כתוב הערה: מה שמקובל לכתוב איזה סוג של גויים כחסידים אומות העולם, ומניין זכו לתואר כל כך נעלה של "חסיד" הרי עד שאדם זוכה שיכנו אותו בתואר כזה, צריך הוא הרבה לעמול על עצמו ולהיות מושלם בכל מידה נכונה בשביל כך?

התשובה היא: גוי שלא רוצה ולא גונב ומתנהג באופן רגיל, הוא כבר זכאי לתואר... חסיד, אבל אצל יהודי אם יאמרו עליו שהוא צדיק שאינו רוצה או גונב, לשחוק יחשב, כי מיהודי נדרשת התנהגות שונה, עילאית מרוממות, כבן של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

"ורפא ירפא": סיפר הרב משה שרר זצ"ל, יו"ר אגודת ישראל באמריקה. כי פעם אחת בהיותו ילד קדח מחום. אמו עליה השלום הזעיקה את הרופא שבא לביקור בית. הרופא רשם מרשם דחוף, אולם האמא המסורה לא היתה יכולה לצאת מיד לבית מרקחת שכן כסף לשלם עבור התרופה לא היה בנמצא. בסופו של דבר הצליחה לאסוף כמה מטבעות ויצאה לדרך מתוך ההחלטה להביא את התרופה ויהי מה. באותה שעה הרוקח הראשי לא היה במקום, סגנו הסכים להעניק את התרופה היקרה תמורת הפרוטות שבידה, וכך יצאה לדרך שמחה וטובת לבב על שהצליחה במשימתה, וידה אוזחת בבקבוק הזכוכית היקר מפז האמור להבריא את מחמד עיניה. היא מיהרה כל כך בדרכה, עד שנפלה ובקבוק הזכוכית נשבר לאין ספור שברים.

בבכי מר הרימה את שקית הנייר הרטובה ובתוכה שברי הבקבוק, ורצה חזרה אל בית המרקחת, שם היה כבר בעל הבית שלא הבין את פשר הבכי המר. היא, שידעה כי אין לה כל דרך לשלם עבור התרופה, הבטיחה לו כי תבוא לעבוד בעבודות נקיון בלילות, רק שיתן את התרופה.

הרוקח נטל את השקית הרטובה הריח לריגע את הריח שנדף ממנה ונעלם מיד, לאחר דקות ספורות חזר עם שקית חדשה ובפנים סמוקות הגיש לה חזרה את מחיר התרופה ואמר, "יש כנראה מלאכים ששומרים על הילד הזה, אוי ואבוי היה, אם ח"ו היה לוקח את התרופה שרקח הסגן שלי בטעות. 'אתה מבין מושלה', היה תמיד מספר הרב שרר בשם אמו, תלמד מכך שיעור לכל החיים, כשנפלתי והבקבוק בידי חשבתי שהעולם נגמר, זה הסוף, כשרצתי חזרה לבית מרקחת חשבתי שזה הסוף, ולמדתי כי בחיים לפעמים כשחושבים ש'זה הסוף' דווקא אז מתחילה הישועה. שיעור זה, אמר תמיד, לוזה אותו לכל חיי. (א אפרים)

**פרשת משפטים:** 'משפטים' הם דינים חברתיים ופוליטיים המובנים מעצמם. כפי שרש"י מפרש: דינים משפטיים שאילו לא ציוותה עליהם התורה. היה ראוי לקבוע אותם מן ההיגיון (ויקרא יח, ד). יתירה מזו: הדינים הללו מובנים לא רק לבני ישראל, אלא גם לאומות העולם. לכן, יתכן שבית משפט אזרחי יכריע בשאלות כאלו בדומה להכרעת ההלכה. משום כך, רש"י רואה צורך להבהיר מיד בתחילת הפרשה: "ואלה המשפטים" - "אף אלו מסיני". כלומר, אפילו את הדינים ההגיוניים הללו, חייבים לקיים (לא בגלל ההכרח השכלי שלהם), אלא כי הם מצוות ה'.

מסיבה זו, הדינים הללו חייבים להיות נידונים "לפניהם" ולא לפני האומות, ואפילו ידעת בדין אחד שהם דנים אותו כדיני ישראל (רש"י כא, א). וזאת, כי החוקה שלהם מבוססת על השכל האנושי, בעוד שחובה לקיים את המצוות בתור ציווי של ה'.

ברמה יותר מעמיקה, הרעיון של "אף אלו מסיני" הוא, כי עצם הרציונל במשפטים, נקבע בסיני. כלומר, עצם הנטיה האוניברסלית אל הדינים הללו, גם היא תוצאה של התורה. האופי הרציונלי של המצוות הוא תוצאה של היגיון אלוקי, תוצאה מכך שרצון ה' (שהוא במהותו בלתי נתפס) 'התלבש' בחכמה העליונה, וקיבל טעם והיגיון וכיון שהתורה היא ה'תכנית' שעל פיה נברא העולם, לכן הדבר השפיע על השכל האנושי, שיהיה נוטה באופן טבעי אל חכמתו של ה' שניתנה בסיני.

### "עז האלוקים יבוא דבר שניהם אשר ירשיעון"

**אליהם ישלם שנים לרעהו:** אל המהרי"ל דיסקין זצ"ל הגיעו שני אנשים לבוררות. הויכוח ביניהם היה על סכום כסף גדול, כחמשת אלפים רובל. השלישו בידו את סכום הכסף, עד שיפסוק. לאחר מספר ימים הופיע אחד מבעלי הדינים ואמר שהוא חייב לקבל למשך יומיים אלפיים רובל מתוך הסכום שהפקידו אצל הרב.

אמר לו המהרי"ל דיסקין: "הבעיה היא שהחבר שלך הקדים אותך כבר אתמול ובקש שלשת אלפים רובל", נזעק המתדיין ושאל: "האם הרב נתן לו, הלא הפקדנו את הכסף אצל הרב מתוך אמונה". הרגיעו הרב שהוא לא נתן פרוטה וגם לך לא אתן עד שאפסוק בדין.

### "אם ענה תענה אותו כי אם צעוק יצעק אלי שמוע"

**אשמע צעקתו:** מסופר על רבי אריה לוי זצ"ל שכדרכו בקודש היה מקרב יהודים הרחוקים מהיהדות ומרבה בגמילות חסדים. יום אחד הלך לבקר בבית החולים של חולי נפש שאין ברגילות בני אדם לבקר אותם וראה שמכים אחד מהחולים, שאל לפשר הדבר, ואמרו לו אדם זה הינו מסכן ועושה שטויות, ובהיות שאין לו אף אחד ממשפחתו שיגן עליו לכן מכים אותו על כל שטות קטנה. מיד צעק הרב ואמר: אני הדוד שלו! כששמעו את דברי הרב כולם נבהלו ואמרו אם דוד שכזה יש לאדם הזה צריך לנהוג בו כבוד.

ואכן כך היה, מאותו זמן התנהגו עמו אחרת בצורה הנאותה לו, ומאותו פעם הקפיד הרב לבקר את אותו חולה פעם בשבוע, ובכל פעם היה מביא לו ממתק אחר. ופעם לא יכל הרב ללכת ושלח את בנו שילך לבקר את אותו מסכן. (לבוש יוסף)

### "מדבר שקר תרחק": ישנם מקרים מסויימים שהותר

לשנות מהאמת, כגון מפני השלום או כדאיחא בגמ' (ב"מ כג, ב) שבג' דברים משקרים אף ת"ח. דוגמא לדבר סיפר הגר"ח קנייבסקי:

אבא זצ"ל סיפר לי שבזמן המלחמה למי שלא היה דרכון היה זה סכנת נפשות והיו יורים בו, פעם אחת הלכו שני בחורים לאחד היה דרכון ולשני לא, ולפתע ראו חייל. אמר זה שהיה לו דרכון לחברו שיעמוד ואילו הוא ירוץ.

כשרץ החל הגוי לרדוף אחריו עד שתפסו וביקשו דרכון, והלה הראה שיש לו. כשנשאל מדוע רץ? השיב כי הוא חולה מעיים והרופא צוהו לרוץ בכל יום כשעתיים. שאלו הגוי: הרי ראית שרודף אני אחריו ומדוע לא עצרת? והשיבו: חשבתי שגם אתה חולה מעיים... (דרך שיחה)

### "ישוחד לא תיקח": שאלו פעם את ר' יהונתן אייבשיץ זצ"ל

מדוע נהגו היהודים בזמן ההוא לתת שוחד לשופט הגוי שהיה צריך לדון בין הגוי ליהודי.

ענה הגאון בחכמתו כיון שהשופטים שונאי דת היהודים וללא כל ספק היו מטים את הדין לטובת הגוי, וע"י השוחד נוטה השופט לדון את שניהם בשווה... כזה שוחד שאינו מטה ומטעה את הדיין, אלא לדון דין צדק מותר, ואף חייבים לעשות כן.

**"כי יגנוב איש...":** באחד הימים שכר רבי יוסף זונדל מסלנט עגלון יהודי, כדי שהלה יוליכו בעגלתו אל העיר הגדולה, שם התקיים "יום השוק".

בדרך עברה העגלה ליד שדה השייך לנכרי, ראה העגלון ערמת שחת קצורה נחה בלב השדה, הביט מינה ושמאלה, וכשנוכח שאיש אינו מבחין במעשיו עצר את העגלה, חיש קל ירד הימנה, וכשבידו שק גדול ניגש אל ערמת השחת והחל למלא את שקו.

"רואים! רואים!" קרא רבי יוסף זונדל בקול גדול.

נבהל העגלון ושמט באחת את השק מידי, חיש מהיר רוקנו מתכנו וכהרף עין שב אל העגלה והמשיך בנסיעה.

כשחזרה אליו שלוותו הביט העגלון לצדדים, לראות מי זה שהבחין במעשהו, אך לתמהונו הרב לא ראה נפש חיה.

"רימית אותי!" הטיח ברבי יוסף זונדל.

"חלילה וחס", הזדעזע הרב. "את האמת לאמיתה אמרתי לך היה מי שראה אותך!" "מיהו אפוא?" התרתח העגלון, "הן אינני רואה איש בכל הסביבה!" "אמנם בכל השדה הנרחב אין איש", השיב רבי יוסף זונדל, "אך שם למעלה", המשיך והרים עיניו למרום, "יש עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים..." (מעשיהם של צדיקים)

### "כי תקנה עבד עברי": מדוע פתחה התורה בעבד עברי, ולא

בדברים הנצרכים לאותה שעה, הרי עבד עברי זה ביוכל, לעוד 50 שנה? אלא ידע הקב"ה כי כשאדם הופך להיות אדון קשה לו לשחרר את העבד, ומתי יוכל להבין זאת האדון בצורה הטובה ביותר - רק כאשר הוא הרגע השתחרר מעבדות מצרים. לכן הקב"ה פתח דווקא במצווה זו.

סיפור שהוא כמשל: מסופר שר' אליהו רבה של העיר לוד' רצה לאסוף כסף עבור אלמנה שלא היה לה להסיק את הבית בקור העז. בלית ברירה ניגש לעשיר העיר שלא היה ידוע בנדיבותו.

עמד הרב בפתח הבית וסרב להיכנס, לאחר שדיבר אתו ארוכות והעשיר רועד כולו - עם חלוק הבית קופא כמעט מקור... העז הרב וביקש תרומה לאלמנה המסכנה. העשיר נאות "רק בתוך הבית" ביקש הוא.... כשנכנסו לבית שאל העשיר את הרב: "למה כבוד הרב סירב להיכנס?" לאחר שוויידיא כי הצ'ק נרשם, אמר לו הרב: "בחמימות של הבית לא היית מבין מה מרגישה האלמנה, לאחר שהרגשת את הקור תרמת מיד ובשפע".

הנמשל: כך עם ישראל, כעת הוא הרגיש במצרים מהו עבד וכמה ייסורים הוא סובל תחת אדוניו, כעת זהו הזמן לדבר עימם על שחרור עבדים - עכשיו הם יודעים להתנהג עמו בכבוד.

### "ורפוא ירפא": מעשה שהיה בתלמיד חכם גדול, שסבל

ממחלה מסוימת שכל אימת שהוא נתקף בה, הוא במצב מאוד מסוכן, והוא זקוק מיד לרופא. פעם אחת חש בהתקף כזה בליל שבת ובקושי רב ניגש לטלפון והתקשר לרופא שלו, וזה ענה לו שהוא מיד בא אליו. אבל לפני שהרופא הניח את שפופרת הטלפון, שאל את החולה: בעצם, מנין לך מספר הטלפון שבו התקשרת אלי, הרי אין אני בביתי עכשיו, כי אם בביתו של חולה אחר?...

מסתבר, כי החולה חייג מספר מוטעה, אבל משמים סיבבו כך שיחייג מספר לא נכון, ובדיוק היה זה מספר הטלפון של החולה האחר, שבביתו נמצא הרופא באותה שעה, כי אם היה מחייג את המספר הנכון, הוא לא היה מוצא את הרופא.

בזה הראו לו משמים כמה רוצים להציל אותו, וזהו הלקח שיש ללמוד ממקרה כגון זה. הקב"ה יכול לסבב שלא יקבל התקפה בכלל, אבל רצה להראות לו כמה הוא תביב בעיניו, שהוא עושה נס כדי להצילו.

סיפור נפלא אחר, שהתרחש באחד מימי המלחמה בירושלים, בשנת תשכ"ז. הדבר התרחש בשני מקומות, בשכונת אחווה ובשכונת בתי נייטין. חיילי הלגיון הירדני המטירו פגזים על ירושלים, ומתוכם נפל פגז אחד על בלון של גז וכתוצאה מכך פרצה שריפה, ואחר כך נפל עוד פגז על דוד מים, הדוד התפוצץ והמים שפרצו מהדוד כיבו את השריפה...

הפשט הוא כך: אם הקב"ה היה רוצה שלא תהיה שריפה, יכול היה לעשות שלא תהיה, אבל הקב"ה רצה להראות לאנשים כמה חביבים הם אצלו, ואז עשה שיפלו שתי פצצות, האחת תגרום שריפה והשנייה תכבה אותה, כנאמר: "מחצתי ואני ארפא" (דברים לב, טז)



**"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם": תשי"ם**  
 נוטריקון ש'שת ימים ת'עשה מ'לאכה, רמז שדנין רק בימות החול ואין דנין בשבת. ויש לומר בצחות הטעם, כיון שאמרו חז"ל שהדין צריך לראות בשעת הדין כאילו גהינום פתוח תחתיו, אם כן אי אפשר לדון בשבת כיון שגם הגהינום שובת בשבת קודש.

**"מדבר שקר תרחק":** תלמיד חכם מנקה הדעת בשכונת הבוכרים בירושלים סיפר שבצעירותו למד אצל רבי עזרא עטיה זצ"ל, ראש ישיבת פורת יוסף בירושלים. אותו ת"ח נבחן אצל ראש הישיבה, והיה אמור לקבל ממנו תעודת הוראה בחתימת ידו.

באותם ימים, הישיבה שכנה בעיר העתיקה, אך אותו תלמיד פגש את רבי עזרא עטיה בשכונת גאולה בירושלים, וביקש ממנו לחתום על התעודה. הביט רבי עזרא עטיה בתעודה ואמר לתלמיד, הזמן מוגיט וניסע לעיר העתיקה, שם אחתום לך על התעודה. תמה אותו תלמיד ושאל, רבנו! מדוע לטרוח ולנסוע לעיר העתיקה כבודו יכול לחתום פה? הביט בו הרב ואמר לו, ראה בני, בסוף התעודה כתוב: "ובאתי על החתום פה ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה ירושלים", והיאך אהיה דובר שקר כשאחתום לך פה בשכונת גאולה ולא כפי שכתוב בתעודה פה העיר העתיקה? ואכן נסעו לעיר העתיקה ושם חתם לו הרב. מי חכם וישמור אלה ויתבוננו חסדי ה"ו". (הרב זבדי המגן שליט"א - חבר בית הדין הרבני תל אביב)

**"מדבר שקר תרחק":** הצדיק ר' פנחס מקוריץ היה אומר: 13 שנה לימדתי את לשוני לא לדבר שקר. לאחר מכן, עוד הייתי צריך 13 שנה כדי ללמודה כיצד לדבר אמת.

ומעשה בצדיק ר' חיים הלברשטם, רבה של צאנז, שהיה עומד בביתו ומביט מבעד לחלון לעבר הרחוב, כשהוא סוקר היטב את פני העוברים ושבים. לפתע קרא לאחד העוברים ובקשו להיכנס לביתו. הלה נענה לבקשתו ומיהר לחדרו. כאן שאלו ר' חיים: "אמור נא לי, לו היית מוצא עכשיו, תוך כדי הליכתך ארנק גדוש שטרות כסף, מה היית עושה? השיב האיש: "מה פירוש מה הייתי עושה? הייתי מכריז וקורא שמצאתי ארנק, עד שהיה מופיע בעל האבידה". הודה לו ר' חיים, והאיש עזב את החדר. לחש ר' חיים לעצמו "איזה שקרן!"

שוב ניצב ליד החלון, שוב קרא לאחד העוברים הזמינו לביתו ושאלו באותה שאלה שהציג לראשון. האיש הרהר כמה שניות וענה: "רבי למה לשקר, אני איש עני ואביון הנה נזדמנה לי מציאה שיכולה להקל על מצבי. בוודאי הייתי משלשל את הארנק לכיסי וממהר להסתלק מן המקום. רמז לו ר' חיים כי הוא יכול ללכת.

כאשר יצא לחש ר' חיים: "איזה רשע" שוב חזר ר' חיים אל החלון, שוב קרא לאחד העוברים הזמינו לביתו ושאלו באותה שאלה. האיש נראה נבוך, חכך בדעתו, ולבסוף אמר: רבי מה אני יודע עכשיו כיצד הייתי נוהג לו מצאתי ארנק? רמז לו ר' חיים ללכת. כאשר יצא האיש, לחש הרבי: "סוף סוף מצאתי איש אמת!"

**"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם":** אשר תלמודם לא נאמר, אלא תשים ופירש רש"י כשולחן ערוך ומוכן לפני האדם. אחד מחסידי הרי"ם הקדוש זי"ע התנצל לפניו, אודות שכחה שיש לו והוא שוכח מה שלומד.

אמר לו הרי"ם, הזדמן לך פעם שלקחת הכף לאכול ושכחת לשים הכף בפה רק נתת את הכף תחת האוזן?

ענה החסיד הנ"ל איך יתכן לשכוח איך לאכול ושלא ליתן האוכל לפה, אשר בזה כל החיות של האדם, אמר לו הרי"ם, אם כן איך יתכן שאתה שוכח התורה אשר בזה תלוי כל חיות האדם, כי מזון הנשמה הוא כמו האוכל שהוא מזון הגוף, וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קט"ז, צג) לעולם לא אשכח פיקודיך כי בם חייתיני. (בית יצחק)

**"רק שבתו יתן ורפא ירפא":** המילה "שבתו" מרמזת כאן לשמירת שבת כהלכתו, והיינו "רק שבתו" אם ייתן את "שבתו" שזהו שבת "לה" ויזהר בכל הלכות שבת ודקדוקיה ומצוותיה, אזי יזכה ש"ורפא ירפא" שהקב"ה יגמול לו כמעשיו וירפא אותו מכל נגע ומחלה, ולכן אף נהגו בכל תפוצות ישראל לברך מי שבירך לחולה דווקא בשבת ולומר "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא" שזהו בזכות שמירת השבת. (האדמו"ר מקודינב זצ"ל)

**"וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו":** שאלו לברזל מפני מה קולך נשמע כל כך בעת שמכים עליך, והזהב בעת שמכים עליו אין קולו נשמע כל כך,

והשיב הברזל, הטעם פשוט כי הזהב לא מכה אותו הזהב שהוא אחיו, רק הברזל שהוא זר אליו מכה אותו, לכן אינו צועק כל כך בעת שמכה עליו, אבל הברזל, מכה אותו הברזל שהוא אחיו וקרובו, זה כואב מאוד, שאחים וקרובים יכו זה את זה, ולכן הברזל צועק מאוד בעת שמכה עליו ברזל אחר. (ילקוט הגרשוני)

**"אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלקים":** במשנה במסכת בבא מציעא (פרק ג' משנה ד') נאמר: שנים שהפקידו אצל אחד, זה הפקיד 100 וזה הפקיד 200. וכאשר הם באים לקחת את פקדונם, טוען כל אחד שהוא הפקיד 200. הדין שנותן לכל אחד 100 והשאר המוטל בספק יהא מונח עד שיבוא אליהו הנביא ויאמר מי באמת בעל המאתיים.

אומר רבי יעקב בעל הטורים שדברי המשנה מרומזים בפסוק "אם לא ימצא הגנב ונקרב" ראשי תיבות "אליהו". לרמז שאם לא נמצא הגנב ימתינו עד שיגלה אליהו הנביא את האמת...

**"ורפוא ירפא...":** אצל הקב"ה נאמר (בשלה טו, כו) "אני ה' רופאך", פעם אחת. ואילו אצל רופא בשר ודם כתוב ורפא ירפא - פעמיים. בא לומר בפעם הראשונה הוא מקלקל ואחר כך מרפא מה שקלקל. (בשם הרב ר' חיים עוזר גרודיניסקי)

# קדמי ביטוחים

**המרכז הארצי לביטוחים  
 ביטוח רכב**

**חיים. פנוסיה. מסכנתא  
 תאונות אישיות. אובדן כושר עבודה  
 מחלות קשות. בריאות. סיעוד.**

**\*5 דקמ אלף אלף ומקמליס פינוט\***

**2770 \*מתקטרים ומרוויחים...\***



ר' קדמי בציון הרבי הרי"ץ

לע"נ: ר' משה בר ג'ימול, מרת רחמה בת ביחה, ר'אברהם נתניהו בר אסתר, רוזה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת קלוד מכלוף בן חסיבה מיכל בת רינה זקלץ בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת ר' יצחק ונונו בן ממו ראובן פרץ בן שמחה רחל בת זהבה ז"ל

לרפואה והצלחת אראלה בת לילי אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת אליס ונונו בת קמרה יונה בת אסתר

לרפואה והצלחת אהרון רונן בן אליס ויצחק ונונו ומשפחתו